

יוני-יולי 2010

מה בידיעון

פרופ' יהודה ריינהרץ נבחר לנשיא קרן מנדל הבא (עמ' 2)

עם סיום כהונתו כנשיא אוניברסיטת ברנדייס בשנה הבאה, ימונה פרופ' יהודה ריינהרץ לנשיא קרן מנדל. פרופ' ריינהרץ אומר כי הוא מקדם בברכה את ההזדמנות לעבוד עם הוועד המנהל של קרן מנדל, מאחר ש"עבודתה של קרן מנדל תואמת במדויק לערכים ולתחומי-העניין שלי".

קרן מנדל-ישראל ממנה את ד"ר ורדה שיפר לנשיאתה החדשה (עמ' 4)

בתום תקופת כהונה ארוכה ויוצאת מן הכלל החליטה אנט הוכשטיין לפרוש מתפקידה כנשיאת קרן מנדל-ישראל, אולם תמשיך לשמש נשיאה בדימוס ותהיה מעורבת ופעילה בענייני הקרן. ד"ר ורדה שיפר מונתה לנשיאת קרן מנדל-ישראל החל מ-1 ביולי 2010. ורדה שיפר פועלת בקרן מנדל בשלל תפקידים למן 1997. ב-2004 היא הקימה את מרכז מנדל למנהיגות בנגב וניהלה אותו עד 2009.

הוועד המנהל של קרן מנדל מבקר בישראל (עמ' 5)

בראשון בסדרת ביקורים המתוכננים לשנה הקרובה, הגיעו לישראל חברי הוועד המנהל של קרן מנדל, כדי להעמיק את היכרותם עם מוסדות הקרן הישראלית ועם התכניות שהיא מקיימת. הביקור הדגים את התכונות ה"מנדליות" הייחודיות לפעילות קרן מנדל-ישראל, ולפיכך נכללו בו גם מצגות על שלל התכניות, הזדמנות לפגוש בצוות המקצועי, בסגל ההוראה, בעמיתים ובבוגרי התוכנית.

בניית זיכרון ארגוני: פרויקט הארכיב של קרן מנדל (עמ' 7)

פרויקט מרגש וחשוב קורם עור וגידים במשרדים הראשיים של קרן מנדל בקליוולנד, אוהיו. אוסף עשיר של מסמכים ופריטים היסטוריים אחרים עובר תהליך של זיהוי, קטלוג ואחסון. האוסף מכיל חומרים על ג'ק, ג'וזף ומורטון מנדל ועל קרן מנדל שהוקמה ב-1953.

חזון חינוכי דור 2.0 (עמ' 9)

"אינכם יכולים לעשות הכול, אז במה תעסקו בצורה רצינית?" זו היתה השאלה המאתגרת שהפנה פרופ' דניאל פקרסקי למנהיגות הבכירה של עשר קהילות בקליוולנד. "ועידת הפסגה לחזון חינוכי", כנס הפתיחה בחסות משותפת של המרכז לחינוך יהודי בקליוולנד וסיגל קולג' ללימודי יהדות, נועד לבחון הצלחות ואתגרים הכרוכים בפעילות לחזון חינוכי.

מלגות לסטודנטים הפעילים בתכנית לחקר מלכ"רים (עמ' 11)

מרכז מנדל למוסדות ללא כוונת רווח פותח תכנית ללימודים מתקדמים בניהול מלכ"רים. המרכז פותח תכנית ללימודי תעודה, לתואר שני, ותכנית ייעודית לתואר שני למנהלים. הכספים בקרן מיועדים להענקת מלגות עידוד לסטודנטים מצטיינים הלומדים בתוכנית התואר השני לניהול מלכ"רים, ועדיפות ניתנת לסטודנטים מישראל.

סקר מניב תשואות למרכז הקהילתי היהודי ע"ש מנדל (עמ' 12)

המרכז הקהילתי היהודי ע"ש מנדל בקליוולנד, שהכיר בכך שמרכז קהילתי יהודי משגשג הינו חיוני לקיומה של קהילה יהודית תוססת, החל בפעילות לחידוש המתקנים ולהרחבתם. סקר בקרב בעלי עניין טרם תחילת השיפוץ הצביע על עניין ציבורי גבוה ביותר במרכז הקהילתי היהודי ועל המעורבות הרבה שחשים החברים כלפי הארגון.

יוני-יולי 2010

פרופ' יהודה ריינהרץ נבחר לנשיא קרן מנדל הבא

עם סיום כהונתו כנשיא אוניברסיטת ברנדייס בשנה הבאה, ימונה פרופ' יהודה ריינהרץ לנשיא קרן מנדל. פרופ' ריינהרץ בולט ביכולתו להכיר את צרכיה הכלליים של האנושות ולשלב ביניהם ובין העניינים הייחודיים לעולם היהודי.

במשך 16 שנה כיהן פרופ' ריינהרץ כנשיא אוניברסיטת ברנדייס - האוניברסיטה היחידה בארצות-הברית הפועלת במימון יהודי אך אינה מגזרית. הוא גייס בעבורה 1.2 מיליארד דולר ושילש את קרנותיה, החל במיזם בנייה שכמוהו לא נראה מאז שנות ה-60 של המאה ה-20, וטיפח אווירה אקדמית המושכת עוד ועוד סטודנטים מוכשרים.

מאמציו זכו לתמיכה בדמות תרומות משמעותיות מצדה של קרן מנדל, השותפה לו במעורבות בעניינים אוניברסליים ויהודיים. מרכז מנדל ללימודי חינוך יהודי הוקם ב-2002; מרכז מנדל למדעי הרוח יפתח את שעריו בסתיו הקרוב. תמיכת הקרן מתבטאת בין השאר במתן מלגות לסטודנטים בחוגים לספרות אנגלית ואמריקנית ובקתדרות לסגל בחינוך היהודי. ברברה מ' מנדל היתה חברה בחבר הנאמנים של ברנדייס החל ממאי 2005. מורט מנדל מינה את פרופ' ריינהרץ למחליפו בתפקיד.

ד"ר יהודה ריינהרץ, נשיא קרן מנדל הבא

פרופ' ריינהרץ אומר כי הוא מקדם בברכה את ההזדמנות לעבוד עם הוועד המנהל של קרן מנדל, מאחר ש"עבודתה של קרן מנדל תואמת במדויק לערכים ולתחומי-העניין שלי".

בין הפרויקטים הגדולים שהושקו בברנדייס בהנהגתו של פרופ' ריינהרץ, ניתן למנות את בנייתו של מרכז המדע ע"ש קרל ג' שפירו ואת חידוש תשלובת המדעים; הקמת המרכז הבינלאומי לאתיקה, לצדק ולחיים הציבוריים; הקמת מרכז קראון ללימודי המזרח התיכון ובנייתו ופיתוחו של מרכז הקמפוס ע"ש שפירו.

בין הפרויקטים, הכוללים עניין מיוחד בעבור העולם היהודי, ניתן למנות את הקמת מרכז ג'נסיס של אוניברסיטת ברנדייס ללימודי יהדות רוסיה, מרכז שוסטרמן ללימודי ישראל, הקמת מכון הדסה-ברנדייס ומכון שטיינהרדט למחקר חברתי.

פרופ' ריינהרץ חיבר וערך מעל 25 ספרים. כיום הוא שוקד על חיבור הכרך השלישי בביוגרפיה של חיים ויצמן, נשיאה הראשון של מדינת ישראל.

ספרו ההיסטורי "היהודים בעולם המודרני", שערך יחד עם פרופ' פול מנדס-פלור מהאוניברסיטה העברית בירושלים, הוא אחד מן הטקסטים האקדמיים הנלמדים ביותר בלימודי ההיסטוריה היהודית המודרנית.

"אירופה המהוללת והמקוללת", מחקרו הנרחב על אודות האופן שיהודים דמיינו בו את אירופה למן עידן הנאורות ועד ימינו, ראה אור לאחרונה בשפה האנגלית. את הספר כתבו יחד פרופ' ריינהרץ ופרופ' יעקב שביט, והוא פורסם לראשונה ב-2008 בשפה העברית. "דרווין וכמה מבני-מינו" נכתב אף הוא בשיתוף עם שביט, וראה אור בעברית בשנה שעברה.

יוני-יולי 2010

פרופ' ריינהרץ הוא חבר האקדמיה האמריקנית לאמנויות ולמדע, חבר בוועדה ליחסי-החוץ, והוא עמית החברה ההיסטורית המלכותית. הוא מונה בידי הנשיא ביל קלינטון לשרת כחבר בוועדת הייעוץ הנשיאותית לענייני נכסי השואה בארצות הברית, וכן כיהן כחבר בוועדה האזרחית לנכסי השואה.

לפרופ' ריינהרץ יש שני תארים ראשונים, מאוניברסיטת קולומביה ומהסמינר התיאולוגי היהודי, תואר מוסמך מהרווארד ותואר דוקטור מאוניברסיטת ברנדייס. הוא היה הפרופסור הראשון להיסטוריה יהודית באוניברסיטת מישיגן, שם גיבש את התכנית ללימודי יהדות.

הוא נשוי לד"ר שולמית ריינהרץ, פרופסור לסוציולוגיה באוניברסיטת ברנדייס, המנהלת את מרכז המחקר ללימודי-נשים ואת מכון הדסה-ברנדייס באוניברסיטה. יש להם שתי בנות, יעל ונעמי.

יוני-יולי 2010

קרן מנדל-ישראל בוחרת את שיפר לנשיאתה החדשה

בתום תקופת כהונה ארוכה ויוצאת מן הכלל החליטה אנט הוכשטיין לפרוש מתפקידה כנשיאת קרן מנדל-ישראל, אולם תמשיך לשמש נשיאה בדימוס ותהיה מעורבת ופעילה בענייני הקרן.

אנו שמחים להודיע כי ד"ר ורדה שיפר נתמנתה לכהן כנשיאת קרן מנדל-ישראל החל מ-1 ביולי 2010.

ורדה שיפר פועלת בקרן מנדל בשלל תפקידים למן 1997. בין השאר שימשה מנהלת מכון מנדל למנהיגות בשנים 1999-2003 ובתוך כך שימשה מנהלת בית הספר למנהיגות חינוכית ב-2001-2002. ב-2004 היא הקימה את מרכז מנדל למנהיגות בנגב וניהלה אותו עד 2009.

ד"ר ורדה
שיפר, נשיאתה
החדשה של קרן
מנדל-ישראל

ד"ר שיפר מרצה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב בתכנית לניהול מלכ"רים ועורכת את כתב העת "חברה אזרחית ומגזר שלישי בישראל". במסגרת פעילותה הציבורית היא חברה בוועדה לאתיקה במגזר הציבורי במרכז לאתיקה ציבורית ובמועצה הבינלאומית של הקרן החדשה לישראל. בעבר כיהנה כחברת הנהלה וכיו"ר ועדת המענקים של ארגון זה. ד"ר שיפר פרסמה מחקרים על החברה האזרחית בישראל, על הזכות לחינוך בקהילות סגורות ועל החינוך בקהילה החרדית בישראל.

כיום שיפר היא סגנית-נשיא של קרן מנדל-ישראל. דרכה המקצועית מצטיינת ביזמות הקשורה לכל תחומי החברה האזרחית והמנהיגות החברתית. היא בוגרת בית ספר מנדל למנהיגות חינוכית ובעלת תואר דוקטור במדע המדינה מהאוניברסיטה העברית בירושלים (חיבורה לשם קבלת תואר דוקטור עוסק ב"חברה אזרחית וחלוקה מחדש של עוצמות וסמכויות בין רשויות שלטוניות").

אנט הוכשטיין,
נשיאת
קרן מנדל-ישראל
משנת 2004

אנט הוכשטיין כיהנה משנת 2004 בתפקיד נשיאת קרן מנדל-ישראל. היא חברה בקבוצת המייסדים של יוזמות קרן מנדל בישראל, ובכללן מכון מנדל למנהיגות. מתכנתת מדיניות בהכשרתה, היא הקימה את מדור לימודי המדיניות במכון. הוכשטיין השתתפה בפרויקטים גדולים של ניתוח מדיניות, ובהם פרויקט מאגר הנתונים של הגדה המערבית ובוועדה לחינוך היהודי בצפון אמריקה. היא קיבלה את הכשרתה במדיניות ציבורית באוניברסיטת ניו-סוקול למחקר חברתי (בתואר מוסמך), במכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס (כעמיתת האמפרי) ובאוניברסיטת מישיגן.

יוני-יולי 2010

הוועד המנהל של קרן מנדל מבקר בישראל

בראשון בסדרת ביקורים המתוכננים לשנה הקרובה, הגיעו חברי הוועד המנהל של קרן מנדל לישראל, כדי להעמיק את היכרותם עם מוסדות הקרן בישראל ועם התכניות שהיא מקיימת. "מטרת היזמה", מסביר ריצ'ארד יורן, מארגן הביקור, "היתה לאפשר לחברי הוועד המנהל לצפות בתכניות, לשוחח עם גורמי-מפתח ולעמוד על השפעת עבודת הקרן בישראל." למבקרים ניתנה הזדמנות ללמוד מקרוב על איכות הפעילויות של קרן מנדל ועל תרומתן לחברה הישראלית ולעולם היהודי. תכנית הביקור אפשרה חשיפה ישירה, בלתי-אמצעית, להיקף הדינמי של הפעילויות בישראל.

הביקור הדגים את התכונות ה"מנדליות" הייחודיות לפעילות קרן מנדל בישראל, ולפיכך נכללו בו גם מפגשים עם התכניות השונות, הזדמנות לפגוש בצוות המקצועי, בסגל ההוראה, בעמיתים ובבוגרי התכנית. אישים מהאקדמיה, מהממשל ומהמגזר הציבורי תרמו היבטים נוספים על אודות עבודת הקרן והשפעתה בישראל.

תכניות מגוונות – מטרה משותפת

ביקור חברי הוועד המנהל היה עמוס למדי, וכלל מושבים פורמליים שהתמקדו בתכניות ספציפיות, לצד ביקורי שטח ושיחות עם חברי סגל, עמיתים ובוגרים.

המבקרים שוחחו עם קצינים בוגרי התוכנית לפיתוח מנהיגות חינוכית בצה"ל, אשר שיתפו את הנוכחים בהשפעת חברותם בתוכנית על תפקידם כמנהיגים בצבא

בירושלים, ביקרו חברי הוועד במשרדים הראשיים של הקרן, ופגשו את נשיאת קרן מנדל-ישראל, אנט הוכשטיין ואת ההנהלה הבכירה. לאחר מכן ביקרו האורחים במוזיאון ישראל, פגשו את מנהלו - ג'יימס סניידר, וסיירו באגף מנדל לאמנות ולתרבות יהודית ששופץ בתמיכת האחים מנדל. ד"ר טלי גביש, בוגרת מכון מנדל למנהיגות, המנהלת את אגף הנוער והחינוך לאמנות במוזיאון, ערכה למבקרים סיור והציגה את

שיטות הפעילות, המעורבות, ואת הפילוסופיה שמאחוריהן.

במכון מנדל למנהיגות השתתף הוועד המנהל ב"מפגש השבועי" עם העמיתים, הסגל וחברי הצוות. ד"ר אלי

גוטליב, מנהל מכון מנדל למנהיגות, ופרופ' מרדכי ניסן, המנהל האקדמי, הציגו את חזון המכון ואת גישתו הייחודית. לאחר מכן פגשו חברי המשלחת עמיתים מהתכניות, וניהלו דיון עימם במהלך ארוחת הצהריים. חברי הוועד למדו על הרציונל של מכון מנדל וכיצד הרוכשים העמיתים את המיומנויות הדרושות להקמת מוסדות ולהנהגתם, וכיצד להנהיג פתרונות יצירתיים כמענה לאתגרים החינוכיים והחברתיים בישראל ובקהילות היהודיות ברחבי העולם.

חברי הוועד המנהל ביקרו גם ב"סכוליון", המרכז למחקר רב-תחומי בלימודי היהדות, שהוקם באוניברסיטה העברית בהר הצופים בתמיכת קרן מנדל. "סכוליון" מעודד מחקר בין-תחומי המציב את לימודי היהדות בחזית המחקר האקדמי בישראל ובחו"ל. כחלק מהסיוור במקום פגשו חברי הוועד את פרופ' שרה סטרומזה, רקטור האוניברסיטה העברית. בהמשך היום שוחחו המבקרים עם קצינים בוגרי התכנית לפיתוח מנהיגות חינוכית בצה"ל, ששיתפו את הנוכחים בהשפעת השתתפותם בתכנית על תפקידם כמנהיגים בצבא.

יוני-יולי 2010

אחר כך הדרימו המבקרים מירושלים והגיעו למרכז מנדל למנהיגות בנגב. שם, פגשו את עו"ד יעקב שטיינברג, מנהל המרכז, את צוות המרכז ואת בוגריו. בפגישות אלה למדו המבקרים על האתגרים החברתיים והחינוכיים הייחודיים לאזור הנגב, וכיצד שואף המרכז ליצור קבוצות של מנהיגים קהילתיים שיוכלו לפעול כסוכני שינוי.

במהלך ביקורם בדרום, נסעו חברי הוועד המנהל לירוחם, שם פגשו את עמרם מצנע, ראש המועצה. מצנע פרס בפני האורחים את חזונו והאסטרטגיה שלו לשיפור החיים ביישוב. המבקרים סיירו גם ב"פניציה מפעלי זכוכית", מפעל בבעלות חברת ההשקעות IEL, שבראשה עומד מורטון מנדל. IEL רוכשת חברות ישראליות כדי למקסם את הפוטנציאל העסקי שלהן, תוך יצירת מקומות עבודה ותרומה לקהילה ולאזור.

פעילות יחידת בוגרי מנדל היתה שיאו של היום האחרון בביקור. חברי הוועד פגשו את ד"ר פייר קלץ, סגן נשיא קרן מנדל-ישראל, את גרניט אלמוג-ברקת, מנהלת יחידת הבוגרים, וכן

הביקור הדגים את התכונות
ה"מנדליות" הייחודיות לפעילות קרן
מנדל בישראל

מרצים אחרים שהציגו את אסטרטגיית היחידה למתן תמיכה שוטפת בבוגרים ולהמשך הקשר עימם. פגישה זו שימשה רקע חשוב לפגישות עם הבוגרים במכון מנדל למנהיגות, ולביקורים בשני בתי ספר מיוחדים שהקימו בוגרי מנדל: "קשת" ו"יד ביד". ב"קשת" לומדים תלמידים מרקע דתי וחילוני, באותן כיתות ובסביבה פלורליסטית. בית-הספר שומר על איזון עדין בין התלמידים מכל מגזר, ומנהיג תכנית מיוחדת ללימודי יהדות. "יד ביד" הוא חלוץ החינוך היהודי-ערבי בישראל. כיום מפעיל המרכז ארבעה בתי-ספר דו-לשוניים ליהודים ולערבים ישראלים. החזון החינוכי של "יד ביד" הוא הטמעת רעיונות של דו-קיום, רב-תרבותיות ושוויון, כערכים חינוכיים בסיסיים היוצרים בסיס של אמון ותקווה בקרב התלמידים, משפחותיהם ומעגל החברים.

התכניות לובשות צורה

פרופ' סלי וורטהיים, חברת הוועד המנהל שביקרה בישראל, ציינה כי "הביקור והשהות עם הצוות, העמיתים והבוגרים הפיחה רוח חיים בתכניות שהכרתי מהנייר. רק כשראיתי את הפילוסופיה של מנדל בפעולה ושמעתי את המשתתפים מדברים על ישום הרעיונות של קרן מנדל כחלק ממערכת האמונות שלהם, יכולתי להעריך את ההיקף וההשפעה של היוזמות. הביקור שלנו בבית הספר היהודי-ערבי, בתכנית להכשרת מנהיגות בנגב, הצפייה בחדשנות החינוכית במכון מנדל למנהיגות, בסכוליון באוניברסיטה העברית, הסיור במוזיאון והערכת אוספי האמנות ועוד, רק אחרי פגישה עם כל אלה יכולתי לראות, ללא עוררין, ש"הכול תלוי במי" שנמצא בארגון. תודות שלוחות לקרן מנדל ולכל אנשי קרן מנדל-ישראל שיצרו את ההזדמנות לחברי הוועד המנהל לצפות בפעילויות, לפגוש את הגורמים הפעילים ולחוש בהשפעת יוזמות הקרן על החברה בישראל".

יוני-יולי 2010

בניית זיכרון ארגוני: פרויקט הארכיב של קרן מנדל

פרויקט מרגש וחשוב קורם עור וגידים במשרדים הראשיים של קרן מנדל בקליוולנד, אוהיו. אוסף עשיר של מסמכים ופריטים היסטוריים אחרים עובר תהליך של זיהוי, קיטלוג ואחסון. האוסף מכיל חומרים על ג'ק, ג'וזף ומורטון מנדל ועל קרן מנדל שהוקמה ב-1953. בנוסף לחומרים אלה, הארכיב עתיד להכיל חומרים על חברת "פרמייר" (Premier Industrial Corporation) שיסדו האחים מנדל ב-1940.

אם רק היינו יודעים מה אנחנו יודעים

בהתנהלות השוטפת של ארגונים ומוסדות, נאספות כמויות עצומות של ידע ומידע, ונוצר ידע חדש. אחד האתגרים הגדולים ביותר שארגונים מודרניים מתמודדים בהם הוא יצירת מאגר שמיש של הידע והחומרים שברשותם. הארגונים משתמשים לשם כך בתהליכי ניהול ידע שיאפשרו גישה למידע ולידע ארגוני - חלק מתהליכים אלה משמשים לבניית זיכרון ארגוני.

בניית זיכרון ארגוני אינה רק תהליך טכני של איסוף מידע, או סוג של מומחיות. זהו תהליך שאמור לחזק את יכולותיו של הארגון ולמנף את תרבותו הארגונית וזהותו. מטרתו לעודד "אקלים" שאמונות הארגון וערכיו מתמסדים בו, נעשים לנגישים ומועברים הלאה. הארגון גדול יותר מסך רכיביו, כך שבמובן מסוים, כשקיים זיכרון ארגוני, זהו זיכרון קולקטיבי של אותה ישות ארגונית הגדולה יותר מהזיכרון האישי של כל אחד מהעובדים בארגון. אחת הדרכים לקידום זיכרון ארגוני היא יצירה שיטתית של ארכיב ובניית רשימות-מצאי המאפשרות לאנשים שונים להשתמש בו.

פרויקט הארכיב במנדל

"פרוייקט הארכיב של מנדל" נולד מתוך רצון לשמר את מורשת האחים מנדל ואת חזונו הפילנתרופי

"פרוייקט הארכיב של מנדל" נולד מתוך רצון לשמר את מורשת האחים מנדל ואת חזונו הפילנתרופי, וליצור תיעוד היסטורי של הצלחותיהם בעולם העסקי. במהלך הפקת הסרט על מורשת האחים מנדל, זוהה הצורך לבנות מאגר של מסמכים וצילומים. לורה ייטס, בעלת תואר שני במידענות מאוניברסיטת קנט באוהיו, הועסקה כיועצת ארכיב במנדל ובנתה את מאגר הידע בשנת 2008.

ב-2009, הורחב הפרוייקט לשימור מסמכים

קשיחים ואלקטרוניים, תצלומים, כתבות וסרטי וידאו. קריסטן דו-טיי הצטרפה לפרוייקט, כדי לסייע בהיקף העצום של המרת מסמכים לפורמט אלקטרוני באיכות מעולה לצורך אחסונם. התואר של קריסטן בהיסטוריה והתמחותה בארכיון בקליוולנד מקנים לה כלים חיוניים לעבודה עם אוספים היסטוריים.

במסגרת התפתחות הפרוייקט, הוקמה "ועדה לשימור מסמכים", הקובעת אלה חומרים, שנוצרו לפני שנת 2010 ואילך, הם בעלי משמעות היסטורית למדענים ולחוקרים. המסמכים

יוני-יולי 2010

והחומרים שהוועדה החליטה עליהם, ורשימת המצאי שנערכה ב- 2008, היו בסיס להקמת מאגר הידע שיאוחסן בארכיב.

בתהליך השימור מועברים החומרים הפיזיים לארגזים ולתיקים העומדים בתקני שימור, ואלה מאוחסנים במתקן בעל מנגנוני בקרת טמפרטורה ולחות. התהליך כולל יצירת שמות של תיקיות וקבצים למסמכים אלקטרוניים שיאוחסנו ברשת מאובטחת של הקרן. עוד נמצאו בעת העבודה כתבות עיתונאיות רבות המודפסות על נייר בעל רמת חומציות גבוהה, המצויב עם הזמן. רוב הכתבות החשובות נסרקו, כדי לשמר את תוכנן לקוראים בעתיד.

אחד התוצרים המעניינים של הפרויקט יהיו מדריכי-עבודה לעיבוד ולסריקה עתידיים, שיכינו לורה וקריסטן כדי ליצור אחידות בעיבוד המסמכים. הנהלים שכתבו השתיים יסייעו לקרן מנדל להעריך ולשמר את מסמכי העבר, כדי ליצור ארכיון כולל.

לאחר השלמת העבודה, יכלול הארכיון מסמכים, צילומים וחפצים הקשורים לחברת "פרמייר", תכתובות, מזכרים ותיקי מענקים של קרן מנדל; תצלומי המייסדים ואירועים למקבלי מענקים; סרטי וידיאו המציגים ראיונות ונאומים של האחים מנדל; וכן מאמרים בעיתונים וכתבי-עת הנוגעים ל"פרמייר", לקרן מנדל, ולפעילות האחים מנדל בארגונים יהודיים.

בתהליך השימור מועברים החומרים הפיזיים לקופסאות ולתיקים העומדים בתקני שימור, ואלה מאוחסנים במתקן בעל מנגנוני בקרת טמפרטורה ולחות

למה לבנות ארכיב לקרן מנדל?

אחת המטרות העיקריות של פרויקט הארכיב היא ליצור מאגר מקיף המתעד את החזון, הלהט, המנהיגות, ואסטרטגיות הניהול שהאחים מנדל השתמשו בהן בפעילותם העסקית והפילנתרופית. כשיושלם התהליך, יהיה המאגר לאוסף רב-ערך בעבור חוקרים בתחום ההיסטוריה של קליוולנד, אהיו; היסטוריה של פילנתרופיה ושל ארגונים ללא כוונת רווח; פרקטיקות של ניהול ומנהיגות עסקית; וסוגיות בחינוך יהודי.

חשוב גם להעביר את הזיכרון הארגוני של הקרן למנהליה בעתיד. הכרת הסיבות להחלטות העבר חיונית לארגון כדי לשמר את חזון המייסדים, תוך התאמה לשינויים הסביבתיים בעתיד. העברת ידע זו מתאפשרת רק אם ניתן לאחזר ולגשת לזיכרון הארגוני של הקרן. ארגון מסמכי העבר ובניית תהליך תיעוד כחלק מהעבודה השוטפת, יאפשר לעובדים בארגון לזהות את המידע, לאתר אותו ולהשתמש בו.

למידע נוסף על הפרויקט צרו קשר עם לורה ייטס, בדואל lyates@parkwd.com, נשמח לחלוק את ניסיונו עם ארגונים אחרים.

יוני-יולי 2010

חזון חינוכי דור 2.0

"אתם לא יכולים לעשות הכול, אז במה אתם מתכוונים לעסוק בצורה רצינית?" זו היתה השאלה המאתגרת שהפנה פרופ' דניאל פקרסקי, למנהיגות הבכירה של עשר קהילות יהודיות בקליוולנד. "ועידת הפסגה לחזון חינוכי", כנס הפתיחה בחסות משותפת של המרכז לחינוך יהודי בקליוולנד וסיגל קולג' ללימודי יהדות, נועד לבחון שבע שנים של הצלחות ואתגרים הכרוכים בפעילות לחזון חינוכי בקהילות היהודיות בקליוולנד, ולהכין את הקרקע לפעילות העתידית.

נוכח מספרן הרב של קהילות יהודיות בקליוולנד העוסקות כבר כיום בניסוח חזון חינוכי ובפעילות ליישום, התמקדה ועידת הפסגה בלקחים שנלמדו מהפעילות בשטח, בשמירה על המומנטום, בדרכים להעברת החזון למעגל הרחב של החברים בקהילה, ובהבדלים בין הערכה מוכוונת-חזון לבין הערכת תכניות.

פרופ' פקרסקי,
קרא למנהיגי
הקהילות להיצמד
לחזונות חינוכיים

פרופ' פקרסקי, שנשא את ההרצאה המרכזית בכנס, וציטט את השקפת קרן מנדל, קרא שוב ושוב למנהיגי הקהילות להיצמד לחזונות חינוכיים ברורים, משותפים ומעוררי השראה. חזונות אלה משמשים בסיס לתכנון חינוכי מתמיד, להערכה אפקטיבית ומסייעים למוסדות לבחור בחירות קשות ולפעול בהתמדה נוכח קשיים. דבריו של פרופ' פקרסקי היו רלוונטיים מתמיד נוכח המשבר הפיננסי העולמי המשפיע גם על הקהילה היהודית.

חלק ניכר מההרצאה הוקדש להערכה מוכוונת-חזון. אכן, מדידה במספרים מוחלטים תמיד חשובה, אך מספרים אינם יכולים לשקף נאמנה את איכויות הרוח והלב המונחות בבסיס הערכה מבוססת חזון. פרופ' פקרסקי השתמש בדוגמאות קונקרטיות מספרו, *Vision At Work: The Theory and Practice of Beit Rabban*, כדי להדגים את העיקרון שבבסיס הערכה מסוג זה. צוותים מהקהילות השונות התבקשו לדון בפעילויות ההערכה הנוכחיות שלהם, וכיצד לשפרן באמצעות שימת-לב רבה יותר להערכה מוכוונת-חזון.

נציגים משלוש קהילות הוזמנו להציג בפני הנוכחים הצלחות ואתגרים מתכניות החזון החינוכי שלהם. הרב ריצ'ארד בלוק, רב בכיר בקהילת "טמפל תפארת ישראל", שלו מעל 20 שנות ניסיון בתהליכי שינוי חינוכי, יעץ למשתתפים להתחיל בכך שישאלו את השאלות הנכונות ויתמקדו בפיתוח מנהיגות. שני רכיבים אלה יציבו את הקהילה על המסלול הנכון לעבר תהליך משמעותי ולתרבות של שינוי המשמר-את-עצמו.

אחד השיאים בתוכנית היתה ההזדמנות שניתנה למשתתפים להציג לפרופ' פקרסקי שאלות. סוגיות חינוך המורים והפצת החזון לכלל חברי הקהילה היו הנושאים הבווערים ביותר. פרופ' פקרסקי דחה את הרעיון של יצירת מצב של "דמי-כניסה" בפעילות החינוכית. הוא טען שביטוי זה מרמז על חליפין מסחרי - כשהמנהיגות החינוכית, או הקבוצה, ממלאים את תפקיד המוכר. הוא הציע תפיסה חלופית, שעלינו לחשוב לפיה על סוגיה זו במונחים של תקשורת וחינוך דו-כיווניים.

יוני-יולי 2010

השפעת התכנית הורגשה מיידית, כשהמשתתפים דיווחו לעמיתיהם ולחבריהם לעבודה שלא יכלו להשתתף בפסגה, על לקחים מידיים שהפיקו מן המפגש. כעת מופנית תשומת הלב לעבודה החשובה, המתמדת, של הטמעת רעיונות אלה בעבודת החזון החינוכי ובתהליכי יישומו, המתנהלים כיום בקהילות היהודיות בקליוולנד.

המרכז לחינוך יהודי בקליבלנד www.jecc.org
הקולג' ע"ש לורה ואלווין סיגל ללימודי יהדות www.siegelcollege.edu

***הכנס "ועידת הפסגה לחזון חינוכי" התאפשר במימון הקרן לעתיד יהודי של פדרציית הקהילות היהודיות של קליוולנד**

יוני-יולי 2010

הענקת מלגות לסטודנטים הפעילים בתכנית לחקר מלכ"רים

מרכז מנדל למוסדות ללא כוונת רווח באוניברסיטת קייס ווסטרן ריזרב (Case Western Reserve University) בקליוולנד, אוהיו, מציע תכנית ללימודים מתקדמים בניהול מלכ"רים. המרכז מציע תכנית ללימודי תעודה, תואר שני, ותכנית ייעודית לתואר שני למנהלים. הסטודנטים יכולים ללמוד לתואר כפול בשיתוף בית הספר למשפטים, בית הספר לעבודה סוציאלית (בית ספר מנדל למדעי חברה יישומיים), או בית הספר למנהל עסקים.

מרכז מנדל למוסדות ללא כוונת רווח באוניברסיטת קייס ווסטרן ריזרב בקליוולנד, אוהיו

ב-2005 הוקמה במרכז מנדל קרן המלגות ע"ש ארתור ג' נפרסטק (Naparstek) ("קרן נפרסטק"), הודות לתרומות משמעותיות מקרנות התמיכה של מנדל ומתורמים אחרים. קרן נפרסטק הוקמה כדי להדגיש ולחזק את האידיאלים והסטנדרטים הנעלים שארתור נפרסטק פעל לאורם. הכספים בקרן מיועדים להענקת מלגות עידוד לסטודנטים מצטיינים הלומדים בתכנית התואר השני לניהול מלכ"רים, ועדיפות ניתנת לסטודנטים מישראל.

ארתור ג' נפרסטק שימש מרצה ודיקן בית הספר למדעי חברה יישומיים (כיום בית ספר מנדל למדעי חברה יישומיים). פרופ' נפרסטק פעל במשך ארבעה עשורים להתחדשות שכונות באמצעות פעילויות חינוכיות ועבודה קהילתית - בארצות הברית ובישראל. כמי שהיה יו"ר פדרציית הקהילות היהודיות של קליוולנד בשותפות 2000, היה פרופ' נפרסטק אחד האנשים המרכזיים בחיזוק הבסיס הקהילתי של בית שאן וסביבתה. הוא שימש גם סגן נשיא איחוד הקהילות היהודיות (UJC), שם סייע לקשר בין הפדרציות היהודיות של צפון-אמריקה לבין ישראל והקהילות היהודיות בעולם. פרופסור נפרסטק היה מעורב ישירות גם בהקמת מכון מנדל.

למידע נוסף על התוכניות ללימודים מתקדמים של מרכז מנדל בקרו באתר www.case.edu/mandelcenter/grad.
למידע נוסף על קרן נפרסטק, צרו קשר עם מנהל הגיוס של המרכז בארצות הברית:
001-800-435-6669

יוני-יולי 2010

סקר בקרב חברים בעלי עניין טרם התחלת פרויקט שיפוץ והרחבה בהיקף 15 מיליון דולר, מניב תשואות למרכז הקהילתי היהודי ע"ש מנדל

במשך למעלה ממאה שנים ממלא המרכז הקהילתי היהודי של קליוולנד, או בשמו כיום "המרכז הקהילתי היהודי ע"ש מנדל", תפקיד חיוני בבניית קהילה חזקה ומלוכדת בעיר. לאורך ההיסטוריה העשירה שלו, החל מ-1889, רבים מאוד המשפחות והיחידים, הצעירים והקשישים, בעלי רקע וכישורים שונים, שזכו ליהנות ולהיתרם ממגוון רחב של תכניות ושירותים.

כיום פועל המרכז ע"ש מנדל בסביבה שונה מאוד, מורכבת ותחרותית מתמיד, יותר מכל מה שיכלו המייסדים לדמיין. כדי לשמור על כשירות ורלוונטיות, על המרכז לענות לצרכים הקיימים וכן על צרכים נוספים של הקהילה היהודית בקליוולנד, באמצעות היצע של תכניות ושירותים באיכות מעולה, ובמתקנים מודרניים ואטרקטיביים העונים לצרכי ההווה. מרכז מנדל, שהכיר בכך כי מרכז קהילתי יהודי משגשג הינו חיוני להמשך הפעילות, קשרי-הגומלין והמעורבות של הקהילה היהודית, החל בפעילות לחידוש המתקנים ולהרחבתם.

תמיכה בבקשה להרחבת השירותים הניתנים לקהילה היהודית

מרכז מנדל, שהכיר בכך שמרכז קהילתי יהודי משגשג הינו חיוני להמשך הפעילות, קשרי-הגומלין והמעורבות של הקהילה היהודית, החל בפעילות לחידוש המתקנים ולהרחבתם.

במשך שנים רבות, פעל הארגון בשני מקומות בקליוולנד, אך ב-2005 התקבלה החלטה לא קלה לסגור את אחד מהמבנים ולרכז כמה שיותר שירותים במבנה בביצ'ווד. המרכז הקהילתי היהודי ע"ש מנדל בביצ'ווד, מבנה בשטח כ-120 מ"ר, הפך למוקד הפעילות של הקהילה היהודית באזור קליוולנד. לאחר שרוכזה הפעילות במבנה אחד, עלה נפח הפעילות היומי במרכז באופן משמעותי, מה שחידד מאוד את מגבלות המקום במבנה.

המצב הפיזי הכללי של המבנה חייב אף הוא שיפוץ נרחב, כמו גם עבודות לשיפור התשתית כך שתתמוך בכל קשת השירותים שהקהילה היהודית נזקקת להם.

ב-2006 קיבל המרכז הקהילתי היהודי ע"ש מנדל בקליוולנד תרומה נכבדה בסך 13.5 מיליון דולרים מקרן מנדל, שנועדה לעבודות שיפוץ והרחבה של המבנה, בהיקף כולל של 15 מיליון דולרים.

לאחר השלמת עבודות השיפוץ וההרחבה, יהיה המרכז הקהילתי היהודי ע"ש מנדל בית למרכז קהילתי מגובש המציע הזדמנויות רבות לפעילויות פנאי, בילוי, חברה, העשרה וחינוך יהודי, אמנות ותרבות, ספורט (כולל ענפי ספורט-מים), כושר גופני ואיכות חיים. בעקבות מפעולות השיפוץ יוכל המרכז הקהילתי לענות באופן מיטבי על הצרכים המשתנים של הקהילה היהודית של המאה ה-21.

יוני-יולי 2010

תכנון השיפוץ

התכנון וההיערכות לשיפוץ וההרחבה שישרתו את צרכי החברים והקהילה לדורות הבאים, היו משימה משמעותית בעבור מנהלי המרכז, והם בחנו אותם בכובד ראש. לבד מעבודה עם יועצים מומחים, הוקמו שתי ועדות - "ועדת תכנון השירותים" ו"הועדה לתכנון המתקן". חברי הוועדה ביקרו במרכזים יהודיים אחרים במדינה שעברו לאחרונה הרחבה משמעותית או שבנו מתקן חדש, וכן במספר מרכזי ספורט ואיכות-חיים בצפון-מזרח אוהיו. כחלק מרשמי הביקור העלו חברי הוועדות רעיונות לגבי הרכיבים החשובים שיש לקחת בחשבון, כמו גם לגבי טעויות שיש להימנע מהם.

כמו כן, ואולי חשוב מכל, ערך המרכז הקהילתי היהודי ע"ש מנדל סקר מקיף בקרב חבריו, בסיוע "Strategic Consumer Research", חברה מקומית למחקרי שוק. באפריל 2008 נשלחו פניות ל-6,000 חברים בוגרים להשתתף בסקר מקוון.

סקר בקרב חברי הקהילה

מספר ראוי לציון של הערות הצביע על עניין ציבורי גבוה ביותר במרכז הקהילתי היהודי ובמעורבות הרבה שחשים החברים כלפי הארגון.

תשובות חברי הקהילה לסקר היו רבות-ערך וסייעו למרכז לקבוע סדרי עדיפויות לפעולות השיפוץ וההרחבה הנוכחיות והעתידיות. כן הצליח הארגון לזהות גורמים לאי-שביעות רצון בקרב החברים, ורובם טופלו, שופרו או תוקנו בעקבות המשוב.

למרות היקפו הרחב של פרויקט הבנייה, שלעתים גרם גם לשיבושים, המשיך המרכז הקהילתי היהודי ע"ש מנדל לתפקד ולהציע שירותים לאורך כל התקופה, וחברי הקהילה גילו מעורבות רבה, כפי שמצביעים ממצאי הסקר.

עדכון חברים

עד מאי 2010, הושלמו 50 אחוז מפעולות השיפוץ.

מאז תחילת הבניה במאי 2009:

- הצטרפו יותר מ-900 חברים חדשים.
- יותר מ-125 חברים הפנו חברים חדשים להרשמה למרכז ע"ש מנדל.
- למרות אי-הנוחות שגרמה הבנייה, עלו שיעורי ההכנסות בהשוואה לתקופה שלפני השיפוץ.

אך העובדות המשמחות ביותר הן אולי ההערות שקיבל המרכז מהחברים במהלך תקופת השיפוץ:

"בעלי ואני שמנו לב כמה אנשי הצוות ידידותיים ואדיבים. בבקשה המשיכו כך - הגישה שלכם מדהימה ואנחנו מעריכים את כולכם."
 "אני אוהב את התכנון של המבנה! הבנייה מתקדמת בקצב מהיר! זה מצוין!"
 "כל הכבוד על המשך הפעלת המרכז בזמן השיפוצים."

יוני-יולי 2010

לפני השיפוצים ובמהלכם התמקד המרכז הקהילתי היהודי ע"ש מנדל בתקשורת עם חבריו ובהאזנה להם, ומחויבות זו תימשך גם לאחר סיום העבודות. התמקדות זו בחברים תסייע לארגון לשמר את בסיס חבריו ולהגדיל את מספרם, כמו גם את מספר המשתתפים בתכניות ובשירותים - לאחר סיום השיפוצים. פעילויות אלה יסייעו לארגון, בטווח הארוך, להגשים את ייעודו לבנות את הקהילה היהודית של קליוולנד ולחזקה.

למידע נוסף על המרכז הקהילתי היהודי של קליבלנד בקרו באתר: www.mandeljcc.org